INSTITUTE FOR POSITIVE HEALTH

De route ……

Van *voedingsonderzoek* i.r.t. gezondheid,
naar de *definitie* van 'gezondheid'
&
de *verdere ontwikkeling* naar 'Positieve Gezondheid'

E.e.a. uitgevoerd op het Louis Bolk Instituut

Veerkracht Symposium – 19 januari 2017
Dr. Machteld Huber

Gangbare en Biologische kool

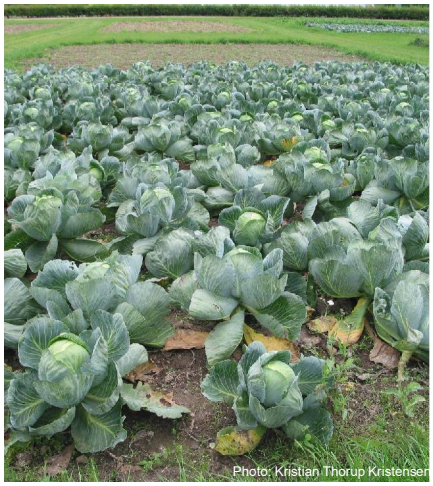

Zijn de verschillen te begrijpen?
(Opbrengstverschil gemiddeld 20%)

Fysiologisch antwoord van het gewas, o.a. in secondaire metabolieten, op de hoeveelheid beschikbare meststoffen

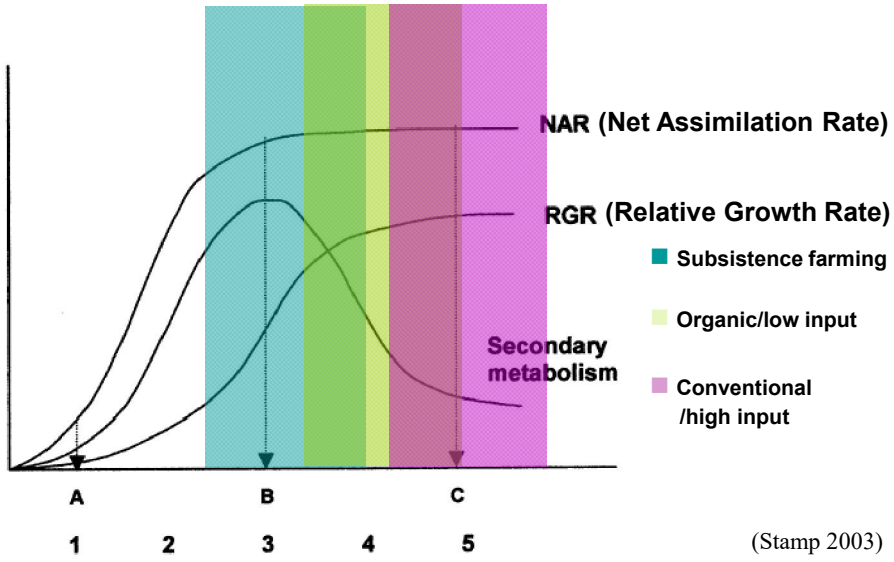

(Stamp 2003)

Ik wilde gezondheidseffecten van teeltwijzen onderzoeken!

Als je effecten van voedsel op gezondheid wilt onderzoeken:

1. Onderzoeksresultaten **inhoudstoffen.**
   Geen overtuigende verschillen in afzonderlijke nutriënten tussen bio en gb**.**

2. Overtuigender is het **effect na consumptie**. Onderzoek nodig met **dieren** en met **mensen**.

>> Vanwege het complexe onderzoek **onderzoeksvereniging FQH opgericht.**

FQH
Organic Food Quality & Health

LOUIS BOLK INSTITUUT

FQH-Experts Workshop in 2003, with scientists from a broad range of backgrounds.

FQH
Organic Food Quality & Health

Consensus about the expectation that the immune system first of all will show effects.

> Intervention study on animals was designed.

LOUIS BOLK INSTITUUT

the source of knowledge, naturally

The study:
"Organic, More Healthy?"

A search for biomarkers of potential health effects induced by organic products, investigated in a chicken model

LOUIS BOLK INSTITUUT

the source of knowledge, naturally

“Organic more healthy?”

Van 2006-2008 een exploratief onderzoek naar mogelijke effecten op de gezondheid van **twee soorten** voer. De studie was met kippen, als model voor de mens.

Een geblindeerde interventie studie in een **immunologisch kippenmodel (3 lijnen),** 150 kippen in 2 generaties.
In de 2e generatie kregen de dieren een **immunologische challenge**.

Alleen het voer verschilde: A of **B**

Partners: WUR, TNO, RIKILT, LBI

LOUIS BOLK INSTITUUT

de natuurlijke kennisbron

De dieren

3 special immunological chicken lines: H, C, L
3 x 2 groups of 25 chicken each
H = High responders, L = Low responders,
C represents ‘normal’

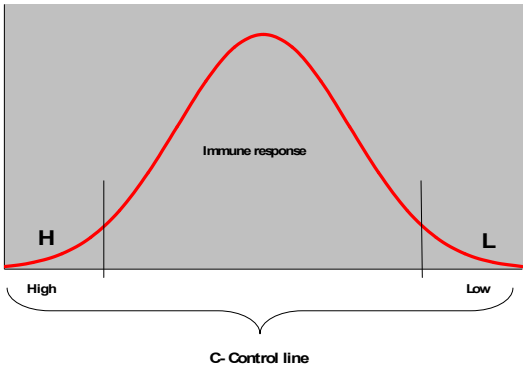

LOUIS BOLK INSTITUTE

the natural source of knowledge

The Animals - Results

- **Weight:** Animals on the conventional feed gained more weight
  - **Blue** is **conventional** feed
  - **Red** is **organic** feed

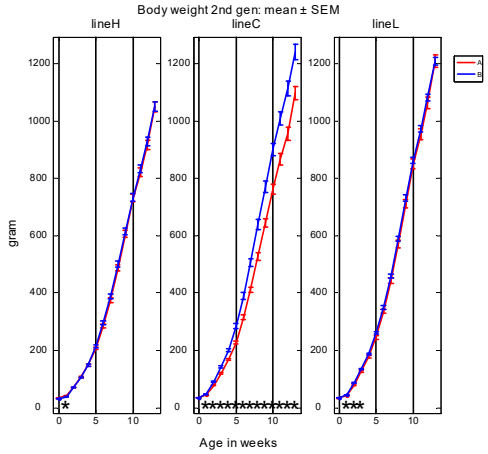

the source of knowledge, naturally

LOUIS BOLK INSTITUUT

The Animals - Results

- **Immune system:**
  Animals on the organic feed showed
  a **more 'alert' immune reaction** in the sense
  of a **stronger 'immune responsivity',**
  in the innate as well as the adaptive immune system.

the source of knowledge, naturally

LOUIS BOLK INSTITUUT

The Animals - Results

- **Metabolomics:** Broad differences in all 'platforms'. Animals on the **organic feed** showing a **stronger 'Acute phase response'** on the challenge and a **stronger liver metabolism**.

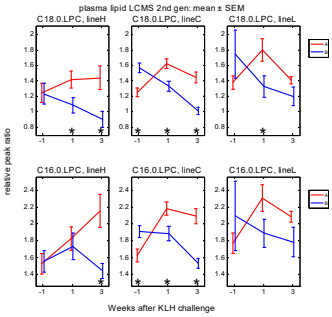

The Animals - Results

- **Growth:** Animals on the **conventional feed** grew stronger till the challenge. Then the **organic group** took over (catch-up growth)

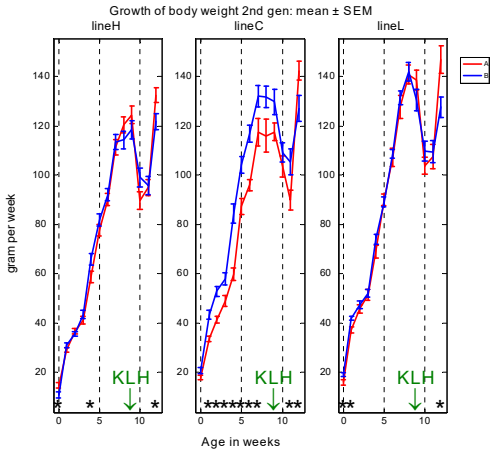

***De centrale vraag:* Welke groep is nu gezonder?**

***Antwoord:* Wetenschappelijk konden we niet concluderen!**

Het begrip 'gezondheid' is wetenschappelijk onvoldoende geoperationaliseerd!

In gecodeerde toestand heeft de overgrote meederheid van de onderzoekers een voorkeur om **zelf kip A te zijn**.

the natural source of knowledge

LOUIS BOLK INSTITUTE

Hoe het verder ging:

Onze aanbeveling was: Onderzoek voortzetten met varkens en dan met mensen.

Wij publiceren onze resultaten in de **BJN** met het begrip **'resilience'** in plaats van gezondheid en krijgen een zeer lovende editorial: *"Green shoots in a scientific semi-desert".*

De grote **meta-analyse van Dangour** noemt ons onderzoek *"exceptionally helpful in providing insights for better targeted outcomes for human public health".*

De minister stuurt onze vraag naar de Gezondheidsraad:

Antwoord: "We weten dat **het menu** bepalend is voor de gezondheid en niet de teeltwijze. Dus voortzetten heeft geen zin."

the natural source of knowledge

LOUIS BOLK INSTITUTE

Meer problemen met ‘Gezondheid’…

In 2008 schreef Bart Penders een proefschrift, nadat hij twee grote voedings onderzoeks programma’s, die gezondheid zouden moeten bevorderen,had gevolgd: **NuGO** en **Gut Health**.

Hij gaf zijn proefschrift de titel:

“*From seeking health to finding health**S***”.

Zijn conclusie is dat *het integreren* van de enorme hoeveelheid resultaten van de vele betrokken instituten, binnen **een context van ‘gezondheid’,** voor dergelijke onderzoeks programma’s de grootste uitdaging is.

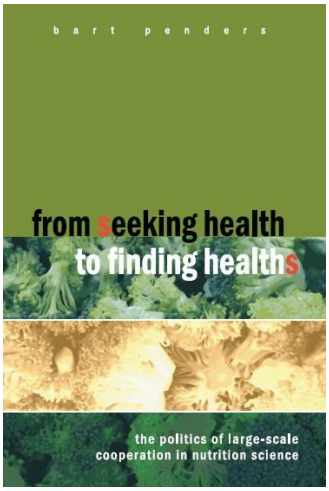

LOUIS BOLK INSTITUTE

the natural source of knowledge

‘HEALTH’ OF **‘GEZONDHEID’** IS NOG STEEDS GEDEFINIEERD VOLGENS DE WHO-DEFINITIE VAN 1948:

‘A state of complete physical, mental, and social well-being and not merely the absence of disease, or infirmity.’

Sindsdien vaak bekritiseerd, maar nooit gewijzigd.

iPH

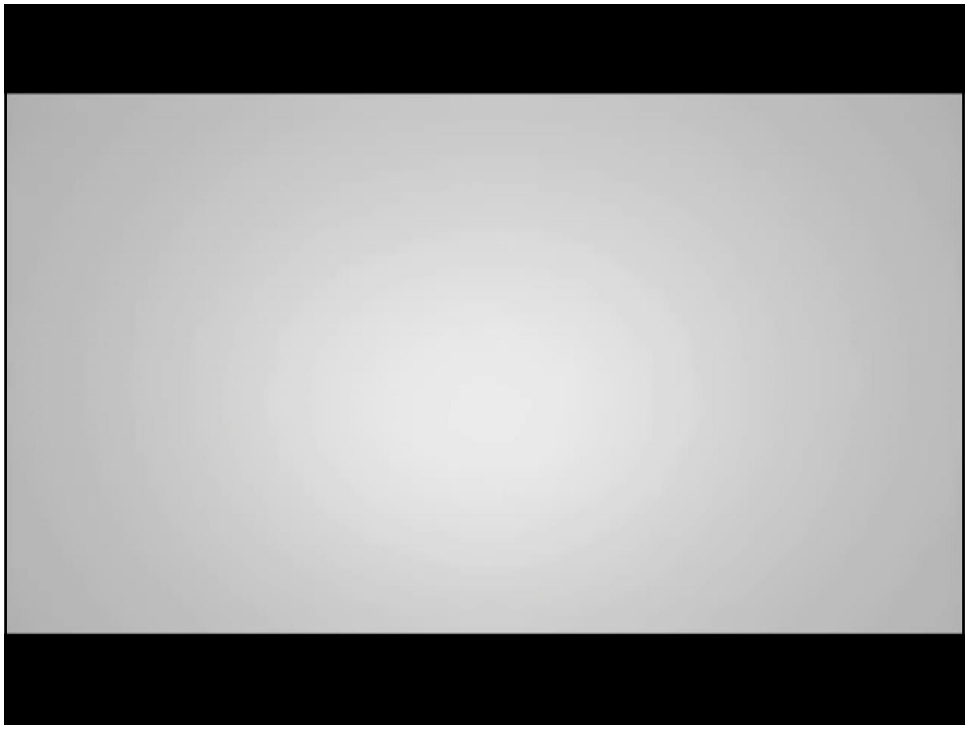

ALS 'GENERAL CONCEPT' IS VOORGESTELD:

'Health as the ability to adapt and to self manage,
in the face of social, physical and emotional challenges'

of

'Gezondheid als het vermogen om je aan te passen en
je eigen regie te voeren, in het licht van de sociale, fysieke en
emotionele uitdagingen van het leven'

ZonMw

HET VERVOLGONDERZOEK

ZonMw gaf opdracht om het draagvlak te toetsen van:

'Health as the ability to adapt and to self manage, in the face of social, physical and emotional challenges'

en een stap te zetten naar operationalisering.

IN TOTAAL WERDEN
7 GROEPEN BELANGHEBBENDEN BENADERD:

1. Patiënten
2. Behandelaars
3. Beleidsmakers
4. Verzekeraars
5. Public Health actors
6. Burgers
7. Onderzoekers

In een kwalitatief en een kwantitatief onderzoek.

?

KWALITATIEF ONDERZOEK

In **50 semi-gestructureerde** interviews en focusgroepen werd gevraagd:

1. Wat vindt u van het concept van gezondheid, **positief** zowel als **negatief**?
2. Wat zijn voor u **indicatoren** van gezondheid?
3. Sluiten deze indicatoren **aan bij het concept**, of juist niet?

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 1. Het oordeel over het concept:

Positief:

- *De **mens** staat centraal, niet de ziekte.*
- *Ik voel mij als patiënt **in mijn kracht** aangesproken, in plaats van in mijn zwakte.*
-
- *Ik heb **naast mijn ziekte** ook nog **een heel stuk gezondheid** en dát wordt hiermee aangesproken.*
- *Het benadrukt het **potentieel**.*

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 1. Het oordeel over het concept:

Negatief:

- *Waar blijft de **ziekte** met deze omschrijving?*
- ***Kan iedereen dit wel?** Grote groepen ontberen de noodzakelijke basale gezondheidsvaardigheden die hiervoor nodig zijn.*
- *Is er wel aandacht voor de **sociale omgeving** of moet iedereen het zelf maar uitzoeken?*

- ***Maar ook een advies …***

ADVIES:

*Neem gezondheid niet als doel op zich, maar **als middel**…*
*namelijk opdat **iemand 'zijn/haar ding kan doen'.***

!

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

Vraag 2. Indicatoren van gezondheid:

- In totaal werden **556 indicatoren** voor gezondheid verzameld.
- Deze werden **gecategoriseerd** in een **consensus proces** i.s.m. het **NIVEL**.
- Resultaat: **6 Hoofddimensies** van gezondheid, gedifferentieerd in **32 Aspecten.**

RESULTATEN KWALITATIEF ONDERZOEK

De **6 Hoofddimensies** van gezondheid:

- **Lichaamsfuncties**
- **Mentale functies en -beleving**
- **Spiritueel-existentiële dimensie**
- **Kwaliteit van leven**
- **Sociaal-maatschappelijke participatie**
- **Dagelijks functioneren**

Hoofddimensies van gezondheid en bijbehorende **Aspecten**:

Lichaamsfuncties

- Medische feiten
- Medische waarnemingen
- Fysiek functioneren
- Klachten en pijn
- Energie

Mentale functies en -beleving

- Cognitief functioneren
- Emotionele toestand
- Eigenwaarde/zelfrespect
- Gevoel controle te hebben/ manageability
- Zelfmanagement/eigen regie
- Veerkracht/resilience & SOC

Spiritueel-existentiële dimensie

- Zingeving/ meaningfulness
- Doelen/ idealen nastreven
- Toekomstperspectief ervaren
- Acceptatie

Hoofddimensies van gezondheid en bijbehorende **Aspecten**:

Kwaliteit van leven

- Welbevinden
- Geluk beleven
- Genieten
- Ervaren gezondheid
- Lekker in je vel zitten
- Levenslust/balans

Sociaal-maatsch. participatie

- Sociale en communicatieve vaardigheden
- Sociale contacten
- Betekenisvolle relaties
- Geaccepteerd worden
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Betekenisvol werk

Dagelijks functioneren

- Basis ADL (Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen)
- Instrumentele ADL
- Werkvermogen
- Gezondheidsvaardig-heden

***NB**: Het gaat hier om **indicatoren**, die **bottom up** verzameld en geformuleerd zijn. Veel **patiënten** spraken uit dat het voor hen hier ook om **determinanten** ging.*

KWANTITATIEF ONDERZOEK

?

Vraag: Worden deze resultaten bevestigd door de stakeholdergroepen?

Een survey **vragenlijst** werd voorgelegd aan de **zeven stakeholder domeinen**.

De respons bedroeg 1938 reacties:

- 643 Behandelaren - artsen, fysiotherapeuten, verpleegkundigen & verzorgenden (panels)
- 575 Patiënten (panel)
- 430 Burgers (panel)
- 106 Onderzoekers
- 89 Gezondheidsvoorlichters
- 80 Beleidsmakers
- 15 Verzekeraars

!

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

- **Over het algemeen werden de positieve en negatieve oordelen gedeeld.**
- **Op de vraag in hoeverre de 32 aspecten deel uitmaken van gezondheid werd geantwoord:**

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

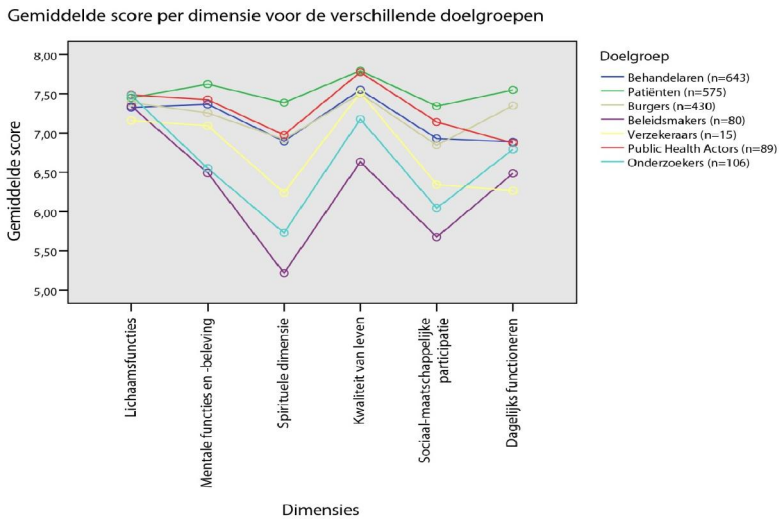

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

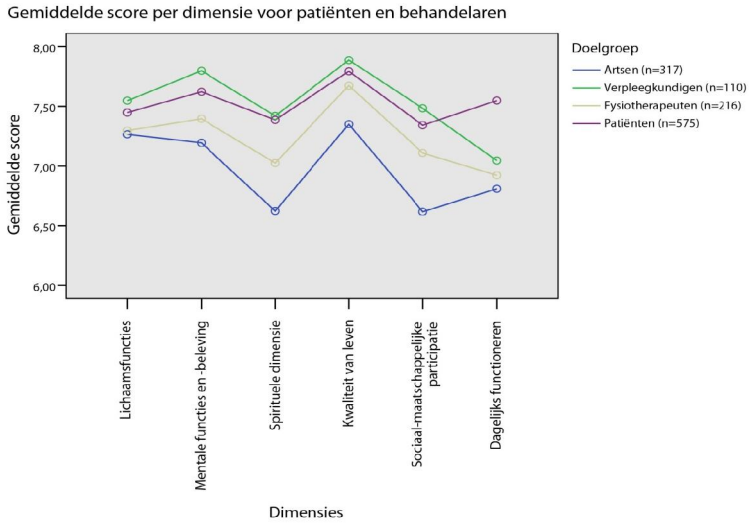

RESULTATEN KWANTITATIEF ONDERZOEK

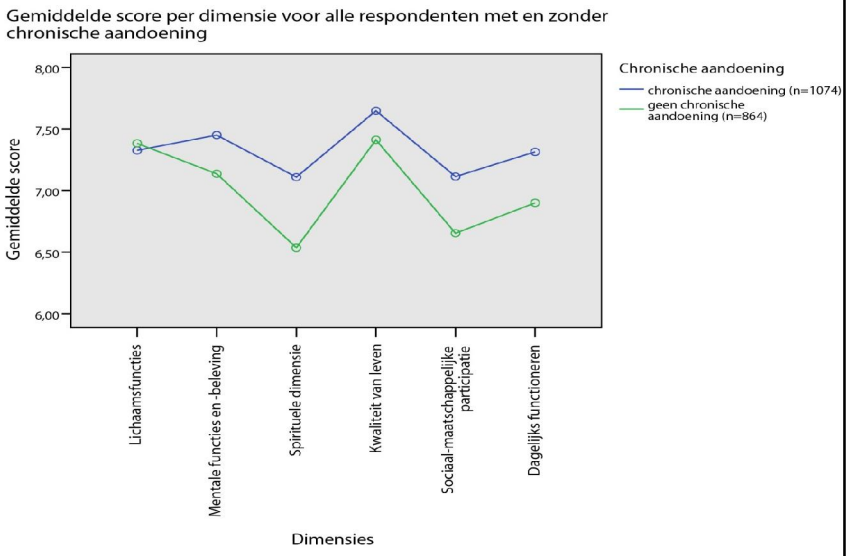

CONCLUSIES:

- **Aanbevolen: Onderscheid** de ***smalle*** **opvatting, nl. 'gezondheid als afwezigheid van ziekte'** van de ***brede*** **opvatting** over gezondheid.
  - Daarom introduceer ik ***voor de brede*** **opvatting** het begrip: **'Positieve Gezondheid'**, met **zes dimensies**.
- **Aanbevolen: Visualiseer** de zes hoofdimensies.
  - Daarom het **spinnenweb-diagram**!

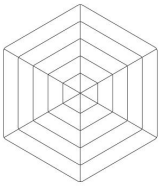

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

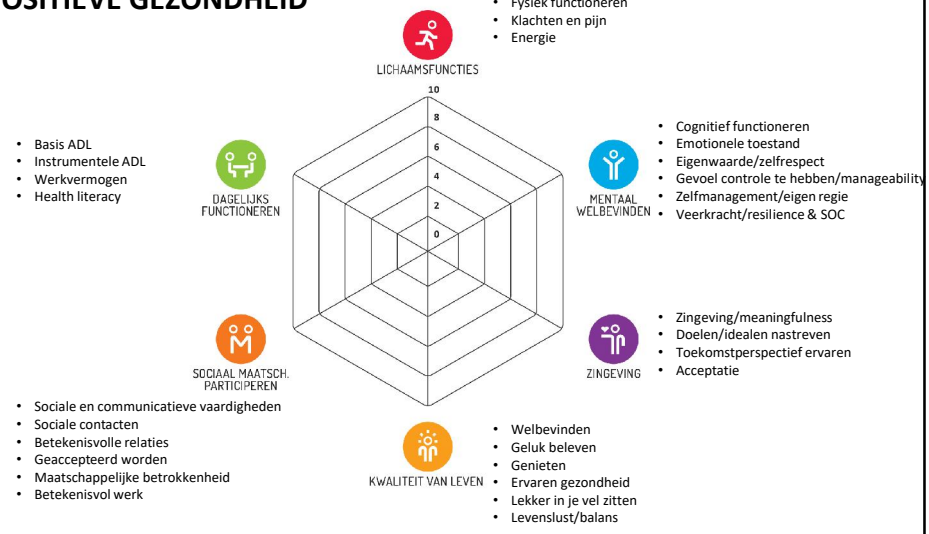

- Medische feiten
- Medische waarnemingen
- Fysiek functioneren
- Klachten en pijn
- Energie

- Cognitief functioneren
- Emotionele toestand
- Eigenwaarde/zelfrespect
- Gevoel controle te hebben/manageability
- Zelfmanagement/eigen regie
- Veerkracht/resilience & SOC

- Zingeving/meaningfulness
- Doelen/idealen nastreven
- Toekomstperspectief ervaren
- Acceptatie

- Welbevinden
- Geluk beleven
- Genieten
- Ervaren gezondheid
- Lekker in je vel zitten
- Levenslust/balans

- Sociale en communicatieve vaardigheden
- Sociale contacten
- Betekenisvolle relaties
- Geaccepteerd worden
- Maatschappelijke betrokkenheid
- Betekenisvol werk

- Basis ADL
- Instrumentele ADL
- Werkvermogen
- Health literacy

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

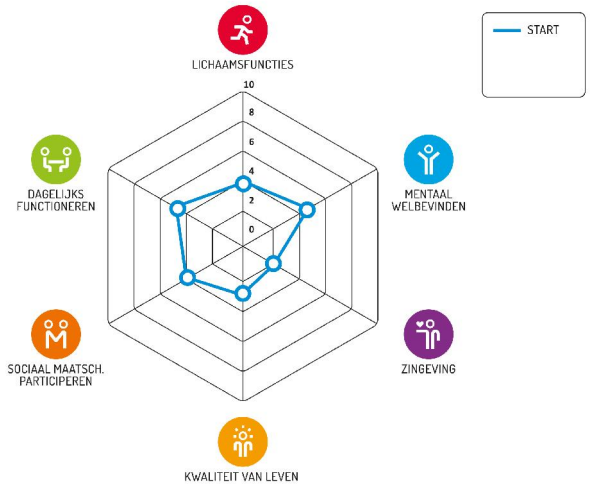

ESSENTIE:

- **Eigen beoordeling van de persoonlijke situatie.** Geen externe norm!

  Er ontstaat een **'gezondheidsoppervlak'.**

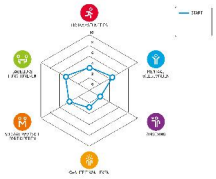

- Vraag: **Zou u wat willen veranderen en zo ja, wat?**

  Toekomst: doorklikken naar **E-health adviezen.**

- De score, het 'gezondheidsoppervlak', zou dan zo kunnen **veranderen**:

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

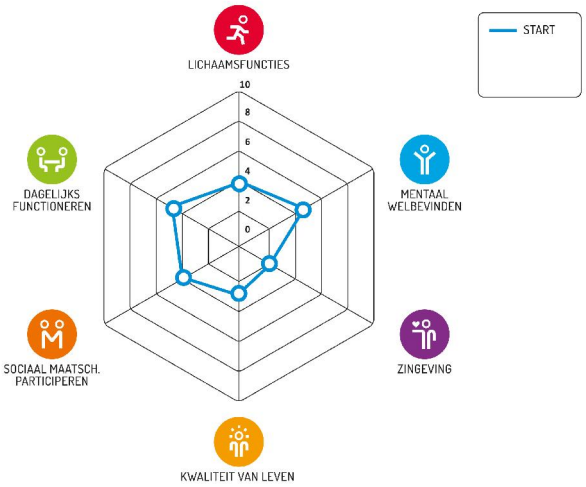

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID
DE SCORE
ZOU ZO KUNNEN
VERANDEREN

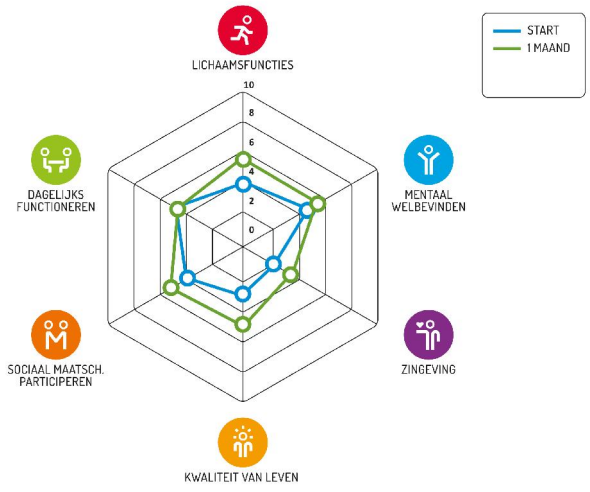

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

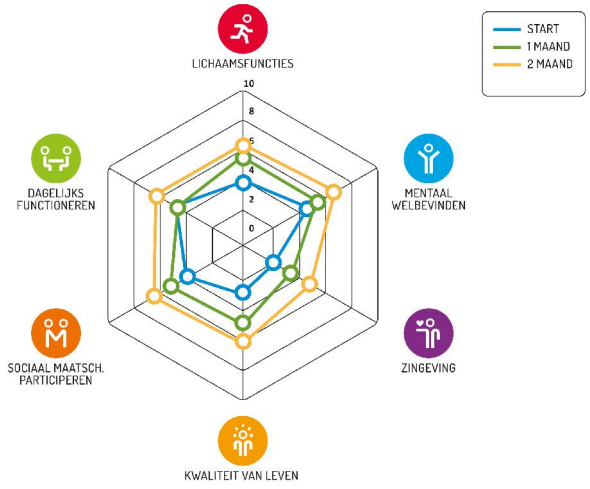

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

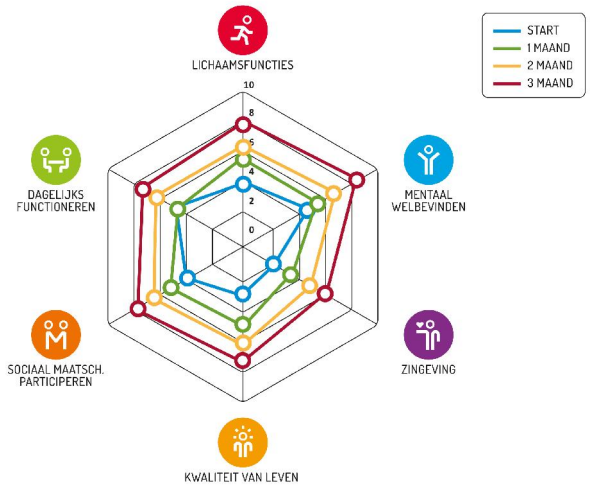

EN DAN IS ER NOG HET ADVIES….

- Gezondheid als middel tot…
  ….. Opdat iemand kan doen wat hij/zij écht belangrijk vindt!

Daarom **Motiverende gespreksvoering!**

VOLGENDE STAPPEN …

Streven:

Ontwikkelen van een gevalideerd, digitaal
Meetinstrument Positieve gezondheid

IPH tekende contract met VGZ

Echter ……

Worsteling met de wetenschap!

De beleefde werkelijkheid versus de geclassificeerde werkelijkheid

DE STAND VAN ZAKEN …

- We ontwikkelden van een digitaal **Scoringsinstrument Positieve Gezondheid**, met **eenvoudiger termen**: een ´**Gespreksinstrument´.**
- **7 vragen over 6 dimensies** verdeeld.
- Score als getal en je **'gezondheidsoppervlak'.**
- **Vraag: Wil je wat verbeteren?**

>> Adviezen per dimensie, via apps. i.s.m. de GGD-Appstore

MIJN POSITIEVE GEZONDHEID

www.mijnpositievegezondheid.nl

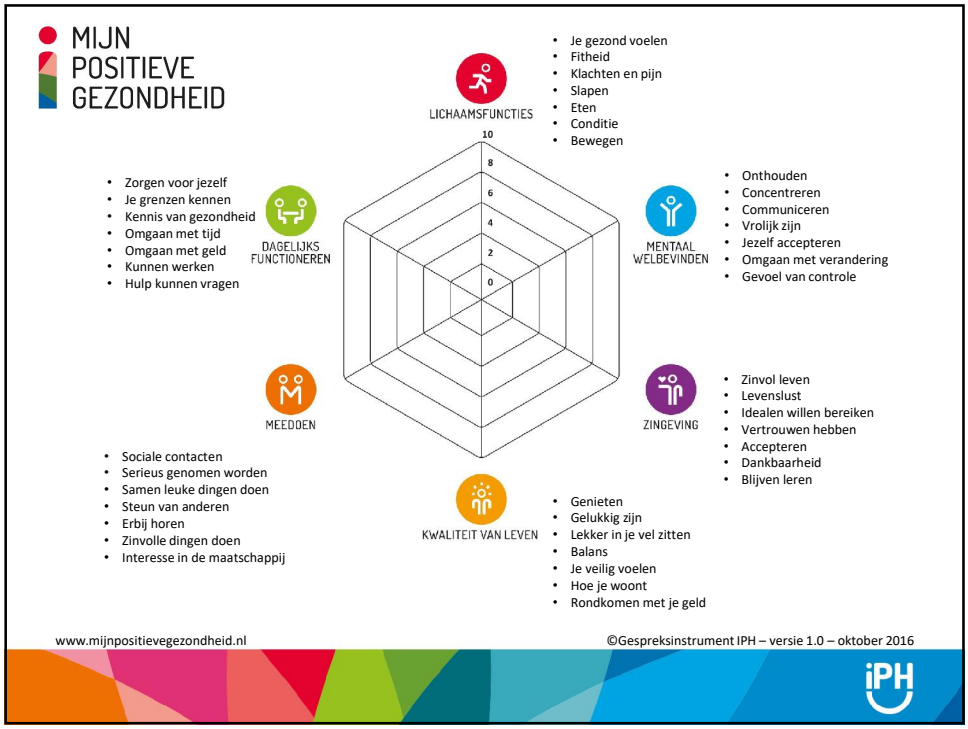

VOLGENDE STAPPEN …

In regio's de bijpassende **samenwerkings -vormen** ontwikkelen.

CZ neemt daarin het voortouw.

En…. Provincie Limburg wil de 1e Positief Gezonde Provincie worden!

VERDER OPGEPAKT DOOR …

Breed enthousiasme om met Positieve gezondheid te werken:

- GGDGHOR Nederland / CGL
- Regio's / Provincie Limburg
- 1e lijn - Zorggroepen & 2e lijn - Ziekenhuizen
- Thuiszorg
- Beroepsverenigingen (NHG, psychiaters, verpleegkundigen, fysiotherapeuten)
- Instellingen langdurende zorg (i.s.m. VILANS)
- Opleidingen
- Jeugdberoepen / Gezonde School > *Kindertool in ontwikkeling*
- Patiëntenkoepels - NPCF, IederIn, LPGGZ
- Ouderen - Uni-KBO
- HRM / Verzekeringsartsen en ARBO-diensten
- Gemeentes / WMO-raden
- Vluchtelingenwerk > *Vluchtelingeninstrument in ontwikkeling*
- Stadsarchitecten / landschapsarchitecten

MOTIVATIE: Het werkt **integrerend, ontschottend en kwaliteitverhogend**

INSTITUTE FOR POSITIVE HEALTH

Conclusie: Alles draait om verbinden!

www.ipositivehealth.com

www.mijnpositievegezondheid.nl

Classification of scientific research

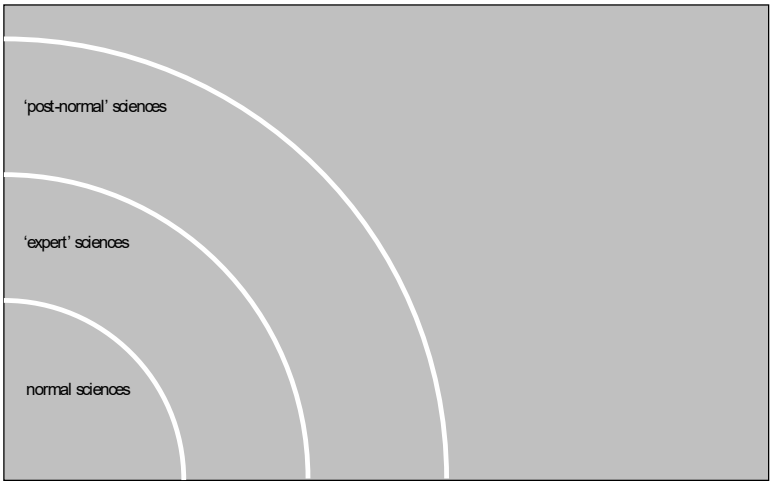

Funtowicz and Ravetz (1991)

Classification of scientific research
X = 'Organic healthier?'

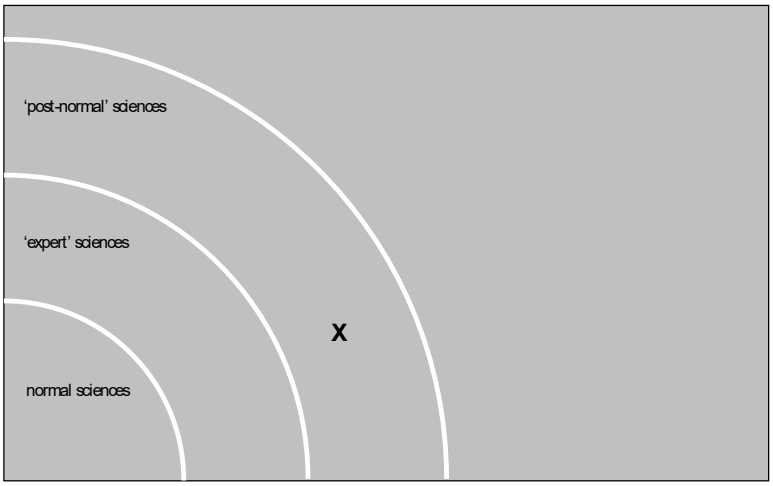

Funtowicz and Ravetz (1991)

Risk for extreme interpretations

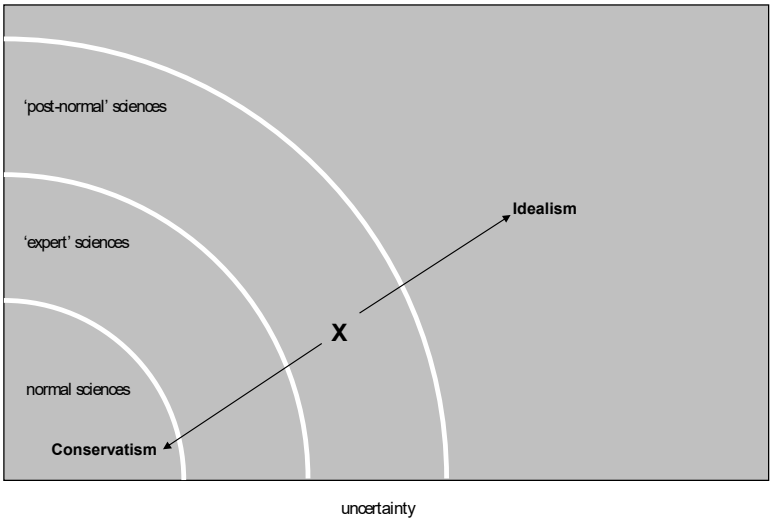

Funtowicz and Ravetz (1991)

LOUIS BOLK INSTITUUT
de natuurlijke kennisbron